

Milo Kiviranta:

Helsingin yliopiston kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin yliopistolehtori Matti Näsi, onko Suomessa paljon vai vähän ampuma-aseväkivaltaa? Aika tällainen monitulkintainen kysymys, mutta jos esimerkiksi jollakin Euroopan tasolla miettii tai näin, niin minkälainen tilanne meillä on tällä hetkellä?

Matti Näsi:

No, Suomessahan on tavallaan perinteisesti ollut, jos miettii ampuma-aseväkivaltaa, niin se linkittyy aika pitkälti itsemurhiin, joita Suomessa on kyllä perinteisesti ollut tosi paljon suhteessa niinku eurooppalaisiin verrokkimaihin, joka on sitten tarkoittanut myös, että täällä on myös tehty tavallaan paljon suhteessa itsemurhia niinku tuliaseilla ja osittain sen että meillä on tosi paljon aseita, on metsästysaseita ja muita vastaavia, mutta että ne on toki sitten vähentynyt tässä vuosikymmenten saatossa. Sekä nämä itsemurhat että myös näillä tuliaseilla tehdyt kuolemantapaukset. Henkirikollisuuden osalta me nähdään myöskin jonkin verran siinä laskua, että Suomi on ollut perinteisesti korkean henkirikollisuuden maa, mutta siinäkin me ollaan niinku tultu tässä kaksituhattaluvulla tosi paljon alaspäin, niin se näkyy myös sitten, että myös ne ampuma-aseella tehdyt henkirikokset on sitten vähentynyt.

Milo Kiviranta:

Tilanne on nimenomaan ollut ennen hyvin eri esimerkiksi yhdeksänkymmentäluvulla tai vielä vaikka kymmenenkin vuotta sitten. Mistä tällainen suuren romahdus näissä tilastoissa on johtunut?

Matti Näsi:

Niin, se on hyvä kysymys, että tavallaan siellähän paljon juontaa sitten niinku nää kehityskulut varsinkin itsemurhien osalta, niin sitten ne on varmaan sitten ehkä tällaisen kriminologisen tarkastelun ulkopuolella enemmän, että minkä takia siellä ne on vähentynyt. Toki kun Suomessa on tosi paljon aseita, niin myöskin se tavallaan väline, tekoväline, ja se niinku pääsy siihen tekovälineeseen on sitten varmaan osin kontribuoinut siihen, että niitä on tehty. Mutta sitten se on varmaan enemmän tällaisia yhteiskunnallisia laajempia muutoksia sitten, tukipalveluita ja muuta, mut muutenkin sitten ehkä se tilanne on kuitenkin kehittynyt parempaan suuntaan sitten yhteiskunnassa ylipäätään. Paljon puhutaan toki mielenterveyskriisistä ja muusta, mutta että varmaan on paljon tehty myös asioita oikein, että nää itsemurhat on vähentynyt tosi paljon.

Milo Kiviranta:

Kuinka merkittävä rooli on ollut ampuma-aseisiin liittyvällä lainsäädännöllä ja valvonnalla?

Matti Näsi:

No tääkin totta kai vaikuttaa asiaan sitten, että miten näitä aseita pitää pitää, kellä niitä on ylipäätään. Toki niitä edelleen on tosi paljon ja meillä on myöskin laittomia aseita, mutta lainsäädännöllä totta kai pystytään sitten valvomaan tehokkaammin sitä ja jos on henkilöitä, joilla on esimerkiksi rikostuomioita, tiettyjä rikostuomioita, niin sen aseiden voi menettää valtiolle. Aika paljon menetetäänkin valtiolle. Sitten tääkin totta kai niin kun kontribuoi että sieltä niitä aseita menee tavallaan pois käytöstä myöskin sellaiselta ihmisiltä, joilla ehkä on on tavallaan vaikka päihdeongelmaa tai muuta vakavampaa ongelmaa. Että kyllä se niin kun on sellaista yhteispeliä, että meillä on varmaan paljon ollut sellaisia sosiaalipoliittisia toimenpiteitä, jotka on vaikuttanut siihen enemmän, siihen niinku mielenterveyspuoleen ja ylipäätään siihen, että meillä on vähemmän itsemurhia, mutta sitten myös lainsäädännöllisesti niin tavallaan tää valvonta aseisiin liittyen on totta kai kiristynyt. Mutta meillä on edelleen tosi paljon aseita, että se on sinänsä ihan mielenkiintoista, että miksi Suomessa kuitenkin tehdään tosi vähän, tosi vähän niin kun ampuma-aseilla esimerkiksi henkirikoksia kuitenkin suhteessa.

Milo Kiviranta:

Mitkä on tällaisia tärkeimpiä väyliä mihin niin kun ohjata resursseja, että saadaan tää tilanne pysymään tällaisena, no, tällä hetkellä tilanne näyttää melko positiivisena?

Matti Näsi:

No tässä liittyy nyt aika paljon, että minkälaisia ilmiöitä sitten näitä on. Voidaan ajatella Ruotsin tilannetta ja siellä on tosi paljon tota järjestäytyneeseen rikollisuuteen, huumausainerikollisuuteen liittyvää ampumaväkivaltaa, näihin jengeihin, että tavallaan sekin vähän riippuu, että mihin suuntaan tässä meillä kehityskulut menee. Mahdollista, että nyt kun näyttää siltä, että esimerkiksi niinku huumeiden käyttö, keskiluokkaisten huumeidenkäyttö lisääntyy, se näkyy jätevesitutkimuksissa, että yleensä siihen linkittyy myös sitten mahdollisesti se, että mikä rooli järjestäytyneellä rikollisuudella tässä huumausainemarkkinassa on ja minkälaisia tavallaan reviiiristiriitoja ja muuta

vastaavaa, niin ne on tavallaan yksi elementti, mikä voi pelata siinä. Toki jos mietitään tätä itsemurhakulmaa, niin se on taas sitten toinen juttu. Siihen liittyy varmaan aika paljon myöskin taloudelliset suhdanteet, sellaiset mitkä nyt sitten ihmisten hyvinvointiin voi vaikuttaa monella tavalla. Meillä on tiettyä mielenterveyden kriisiä ehkä ollut nuorten nuorten aikuisten parissa, että miten se manifestoituu sitten myöhemmällä iällä, niin sekin varmaan heijastelee, että tässä on niin kun tavallaan monia eri kehityskulkuja, että riippuu vähän että minkä tyyppinen niinku aseväkivalta tästä, niin kun jos se lähtee kasvuun, tai se muuttuu, tai miten sitä halutaan ehkäistä, niin nää on ehkä 2 keskeistä kulmaa, on tää niinku mielenterveyspuoli ja sitten mietityttää tää niinku järjestäytyneen rikollisuuden rooli.